

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

Deze tekst is afkomstig van de online bibliotheek op www.denieuwetoneelbibliotheek.nl.

De rechten, inclusief en met name de rechten voor uitvoering, liggen voor alle teksten bij de auteur en het is dan ook verplicht om voor elke vorm van uitvoering toestemming bij de betreffende schrijver aan te vragen. Voor elke schrijver is het van groot belang om te weten of zijn teksten worden uitgevoerd, dus neem alstublieft bij elke lezing, encenering, bespreking in het onderwijs e.d. even contact op met de auteur! Het contact adres voor deze tekst is:

Schrijver	Tjeerd Bischoff
Titel	Kwelling 2
Jaar	2003
Uitvoering	Ad van Kempen

Copyright (C) 2003 by Tjeerd Bischoff

KWELLING 1&2
Deel 1 – Herman Heijermans
Deel 2 – Tjeerd Bischoff

Kwelling 1 & 2 gingen in première op 6 maart 2003 in de regie van Ad van Kempen.
Het oorspronkelijke Kwelling van Herman Heijermans is een eenacter voor een man en
een vrouw. Zoals het hier is opgenomen is het in taal licht gemoderniseerd.

© voor Kwelling 2, 2003
Tjeerd Bischoff
Mr.P.N. Arntzeniusweg 114
1098GT Amsterdam
tel. 020-4682103
moeli.bis@planet.nl

KWELLING

Herman Heijermans

Tine schrijft, Albert luistert. Hond ligt bij het haardvuur.

ALBERT

Waarom hou je op? Je schrijft niet meer...

TINE

Zit je niet te dicht bij het vuur?

ALBERT

Nee.

TINE

Zal ik je stoel toch maar niet liever een beetje verplaatsen?

ALBERT

Neenee. Ik vind die warmte heerlijk. Laat me maar zo. En schrijf...
Waarom doe je het niet?

TINE

Omdat...

ALBERT

Omdat...

TINE

Ik ben al bezig.

Schrijft even, houdt dan weer op.

TINE

Ik kan niet. Ik stik.
Laten we ons nu eens uitspreken, helemaal uitspreken...

ALBERT

Waarover? Wat bedoel je?

TINE

Over... Ik dacht... Terwijl ik mijn brief schreef, kreeg ik zo'n wanhopig gevoel, 't was of jij in gedachten zat, in gedachten die...

ALBERT

Geloof jij dat het wat uitmaakt, of m'n gedachten vrolijk zijn of niet? Ik wil ook wel lachen, als ik je daar een plezier mee doe. Het moet prachtig weer zijn. Ik heb de vogels in geen tijden zo tekeer horen gaan.

TINE

Wil je wat wandelen?

ALBERT

Om door iedereen nagekeken te worden? Nee.

TINE

We kunnen toch in de tuin?

ALBERT

Dan zien de burens me. Nee. Ik heb vandaag geen zin om beklaagd te worden. Neem niet zoveel notitie van me. Dat is niet de goeie manier. Hoe minder je...

Tine begin te huilen.

ALBERT

...Nou. Waar dient dat voor? Als je met huilen blinde ogen ziende kon maken, had ik al lang het gebruik van die dingen weer terug.

TINE

Als je je eens uitsprak...

ALBERT

Uitsprak? Wat kom je steeds op hetzelfde neer! Ik ben, meen ik, voorgoed uitgepraat, met alles.

TINE

Alleen niet met mij.

ALBERT

Met jou niet? Als je denkt dat ik... dat ik... Praat jij dan.

TINE

Zul je niet boos worden? Beloof je dat? Zo eerlijk als je maar iets beloven kan?

ALBERT

Wil je dat ik erbij zweer? Bij de Almachtige?

TINE

Nee. Dat hoeft niet. Als je maar belooft, innig belooft, dat je er later geen rancune over zal houden. Om niets ter wereld zou ik je met een kleinigheid willen hinderen, dat begrijp je.

Stilte.

ALBERT

Nou dan.

TINE

Goed... Als ik je op de een of andere manier pijn doe, wil je dan waarschuwen, dat ik mijn mond moet houden... Ja?
Zie je, toen je ogen nog zo gezond waren als de mijne, keek je wel eens naar andere vrouwen - God gaf dat je het vandaag nog kon - en als ik dan wat knorde, zoals iedere vrouw zou doen, dan zoende je me in m'n humeur....

ALBERT

Ja, ja...

TINE

Je vertelde me alles. Je had niet één enkel geheim. Dat dacht ik tenminste. Tot kort voor je ziekte. Als je háár had gezien, kon je van mij geen woord velen. Als je met háár had gepraat, was je stil. Als zij kwam werd je vrolijk. Als we met z'n drieën waren, durfde je haar niet aan te kijken... Wil je liever...

ALBERT

Ga door...

TINE

Nooit, nooit heb ik er één woord over gezegd, omdat zij m'n vriendin was. En jíj zei ook niets. Het was de eerste keer, dat we over zoiets zwegen... dat ik huilde als jij het niet zag.

Verschuift z'n stoel.

TINE

Zo zit je beter. Het is daar te warm.
Op een avond, in augustus, bijna twee jaar geleden, zaten jullie hier, in de

schemering - weet je nog? - en toen ik binnenkwam, verbeeldde ik me, verbeeldde ik me...

ALBERT

Wat?

TINE

Dat je haar hand losliet.

ALBERT

Dat heb je je niet verbeeld. Ik liét haar hand los. Zij was beter dan ik. Ik had de kleine, kleine schuld. Ik. Zij niet. Als je me dat nou nog kwalijk neemt in mijn toestand van vandaag, moet je dat zelf weten.

TINE

Als ik het je kwalijk had genomen, zou ik er toen over begonnen zijn. Tóén. Je hoort het nu voor het eerst. Zij, mijn beste vriendin... jij, mijn man... dat kon niet, dat was onbestaanbaar, daar waren jullie te goed voor. Ik zou me geschaamd hebben iets te zeggen.

ALBERT

Ik flirtte, zij niet.

TINE

Ik ben nog niet uitgepraat. Of?...

Hij schudt z'n hoofd.

TINE

Toen het ongeluk was gebeurd, het vreselijke, hebben we gedaan wat we konden - zij en ik - zij en ik - zij meer dan ik...

ALBERT

Jij.

TINE

Nee, niet waar. Ze heeft meegeholpen je te verplegen, ze ging bijna nooit weg, ze bewoog zo bezorgd als ik, ze huilde als ik. Wij tweeën hadden een echte vriendin aan haar, een troost, een steun, om op je knieën voor te danken. En toch... ik heb ogenblikken van haat gehad, haat als ze snikte, haat als ze bleek door het huis ging, haat als ze voorlas, haat als ze je hielp, aan je ogen... Zo slecht was ik, zo onbegrijpelijk wreed, zo gemeen - ik zeg het eerlijk.

Ben je boos? Echt niet?

ALBERT

Ik weet niet wat ik moet zeggen op zo'n uitval. Kon jij, jij domme gans, jaloers zijn op iemand die - als een kind zo onmachtig - aan zijn stoel, zijn kamer, zijn handen en voeten gebonden is? Zeg je niks? Hoe kon je... Jaloers...

TINE

Ik was het... en ik ben het nog steeds.

ALBERT

Nog steeds? Jaloers op een blinde en een vriendin die in geen zes maanden hier is geweest? Waarom martel je jezelf zo? Waarom martel je mij? Kun je geen betere troost verzinnen dan zulke absurde, absurde aantijgingen? Moet ik in m'n donker, m'n vervloekte donker, zonder houvast aan iets of iemand, nog eens op de pijnbank? Laat me dan liever alleen, alleen met m'n gedachten, alleen met m'n rust!

TINE

Als ik zo gesproken heb, dan is dat omdat ik zielsveel van je hou. Heb ik je ook maar één dag, één uur, één ogenblik aan jezelf overgelaten? Ben ik vaker naar buiten geweest dan jij? Heb ik meer geslapen dan jij? Meer geleefd dan jij? Meer vrede gehad dan jij? M'n enige doel, m'n enige hoop, was je naar omstandigheden een beetje geluk te bezorgen, wat afleiding, wat kleine vreugden. Ik weet dat zij in geen zes maanden hier is geweest, ik weet het. Maar waarom is ze zo ineens, zo plotseling, zo onverwacht op reis gegaan? Waarom niet één brief?

ALBERT

Omdat ik toch niet meer lezen kan, domme meid...

TINE

Had ik ze niet voor kunnen lezen?

ALBERT

Natuurlijk...

TINE

Waarom schreef ze dan niet?

ALBERT

Dat begrijp ik niet...

TINE

Zie je, lieve, lieve man van mij, ik zou God danken, als je niets voor me verborgen hield, als ik het heerlijke, vertrouwelijke gevoel had, dat "ik" alleen voor je bestond, "ik" alleen in je hoofd leefde, ik alleen - net als in de jaren toen je uren geduldig wachtte om me enkel te zien...

ALBERT

Heb ik niet alle reden tot dankbaarheid, kind - alle reden voor een verzorging waarvoor ik geen woorden kan vinden? Als ik de toppen van je vingers kus, zie ik je blonde haar met de scheiding in het midden, en je bruine ogen, en je neus, en je mond, en je kin, en de kleine moedervlek bij je hals. Ik ben je zo dankbaar voor je toegewijdsheid, je geduld, je takt tegenover mijn buien van prikkelbaarheid, dat ik geen minuut buiten je zou kunnen stellen.
Zijn we uitgepraat?

TINE

Nog niet.

ALBERT

Nog niet?

TINE

Iets heb ik nog verzwegen.

ALBERT

Heeft het niet lang genoeg geduurd? Heb je er lust in om het te rekken? Zeg op! Zeg op!

TINE

Als ik je er zo mee ontstem, liever niet.

ALBERT

Zeg op, nou wil ik het horen.

TINE

Ik vind het zo ellendig, zo... Maar het moet, het moet. Vanmorgen heb je het nog gedaan, gisteren, eergisteren, elke dag - soms twee- driemaal...

ALBERT

Wat?

TINE

Het portret verlegd.

ALBERT

Dat is niet waar...

TINE

Ik smeek je, zeg dat niet. Je maakt me er zo angstig mee, zo afschuwelijk angstig.

ALBERT

't Is niet waar.

TINE

Die avond, toen hiernaast de haard brandde, toen ik je de krant had voorgelezen, en voor m'n bureautje toevallig de portretten van vrienden en kennissen bekeek, nam jij ze een voor een in je handen, vroeg wie 't was... Bij dat van haar, boog je een hoekje om.

Bij die van je vader en moeder niet - Ook niet bij het mijne.

ALBERT

Dat moet ik onbewust hebben gedaan - of een toeval.

TINE

Ik legde haar portret, met het hoekje, onder de andere in de la. De volgende morgen lag het boven - iedere dag op een andere plek - iedere dag verschoven. Gisteren nog, vandaag nog. Dat is alles.

ALBERT

Misschien ben ik eraan geweest. Als je dat zo vreselijk verontrust, neem het dan weg en verscheur het. Dan hoef je niet meer te controleren.

TINE

En dan... O, ik zou het kunnen uitschreeuwen! Die kleinigheid heeft me zo wanhopig gemaakt - voor ik de moed had erover te praten! Als je stilzit, niet praat, niet beweegt - als je glimlacht, nadenkend bent, mijmert - als je iets liefs zegt, iets teers, iets innigs, verbeeld ik me, dat je haar voor je ziet - niet mij...

ALBERT

En als!... En als! Heb ik niet één vrijheid meer? De vrijheid van herinnering aan dit, aan dat! Je maakt me krankzinnig - je maakt me gek, met dat opdringen van dingen die niet bestaan, die niet bestaan hebben, die niet bestaan zullen! Snuffel de la met portretten na, smijt ze weg, let op elk van m'n gebaren, op elke stilte, op elk zwijgen, maar wroet niet in hersens - die afgebeeld zijn!

TINE

Als ik de macht had te weten, wat er in je omgaat!

ALBERT

Heb je die vroeger gehad, toen ik zag?

TINE

Nee.

ALBERT

Waarom kwel je je dan nu - nu ik hulpeloos ben?

TINE

Omdat ik zo vurig hoopte, dat je door je hulpeloosheid alleen voor mij zou zijn.

ALBERT

Dat ben ik.

TINE

Zeg me dan 'ik hou zoveel van je' - zeg me dan, dat je enkel mij voor je ziet, als je een uur van tevredenheid hebt. Dan zou je me zo gelukkig maken.

ALBERT

Enkel jou.

TINE

Altijd?

ALBERT

Altijd. En laat me nu alleen. Ik ben moe.

TINE

Niet boos? Nee? Ik heb toch alleen jou.

Verlaat aarzelend de kamer. Hij zit met gesloten ogen, staat tastend op, gaat op de la van het bureautje toe, bevoelt de boeken met portretten, neemt er een, drukt er z'n lippen, verscheurt het.

ALBERT

Ik weet het toch, toch.

Tine komt weer binnen.

TINE

Ik dacht dat je...

ALBERT

Hier zijn de snippers. Ben ik nu niet van jou?

Angstig starend, neemt zij ze aan.

KWELLING 2
Tjeerd Bischoff

Albert verlaat de kamer. Tine blijft achter met de versnipperde foto in haar handen. De bel gaat. Tine legt de snippers op een tafeltje en verdwijnt in de gang. We horen Tine de voordeur openen.

JOSEFINE(off-stage)

Dag.

TINE(off-stage)

Josefine... Het komt niet zo goed uit... Dat klinkt misschien een beetje vreemd na al die tijd - fijn dat je er weer bent - maar misschien dat je een andere keer...

JOSEFINE

Ik wil toch graag binnenkomen.

Voetstappen, gestommel. Josefine verschijnt in de deuropening, gevolgd door Tine.

TINE

't is hier een beetje een gekkenhuis. Ik heb erg weinig tijd, nou ja... Hoe is het met je?

JOSEFINE

Ja...

TINE

Waar ben je geweest?

JOSEFINE

Had ik dat niet verteld?

TINE

Je zou naar dat vakantiehuisje van je vrienden gaan, in de Dolomieten.

JOSEFINE

Nou, daar ben ik dus geweest.

TINE

Jaja, ik weet het nu weer... 't is natuurlijk ook, omdat je meestal wel een kaartje schrijft, of een brief.

JOSEFINE

Waar is Albert?

TINE

Die is even...

Waarom heb je al die tijd niks laten horen?

JOSEFINE

Ik was m'n adressenboekje vergeten.

TINE

Echt iets voor jou. Was het leuk? Heb je het leuk gehad? Ben je een beetje uitgerust?

JOSEFINE

Waar is Albert?

TINE

Hij is even aan het rusten. Hij is erg moe vandaag.

JOSEFINE

Moe?

TINE

Ja.

JOSEFINE

Waarvan? Is hij weer aan het werk?

TINE

Nee, natuurlijk niet.

JOSEFINE

Hoezo 'natuurlijk niet'?

TINE

Nou ja... Dat hoeft ik je toch niet uit te leggen...

JOSEFINE

Misschien dat je hem wakker kan maken. Ik moet met jullie praten.

TINE

Als je het niet erg vindt, laat ik hem toch even liggen.
Moet je horen... ik vind het ontzettend leuk dat je weer terug bent, ik ben heel blij je weer te zien, maar het komt even heel slecht uit nu... Als je wilt, kun je een kopje koffie krijgen, met een koekje erbij, maar daarna moet je weg. Het spijt me maar het is niet anders.

JOSEFINE

Ik ben erg kwaad op jou.

TINE

Wat?

JOSEFINE

Jij maakt alles en iedereen zo klein met je weke, zenuwachtige liefde. Je bent net een flakkerend kaarsvlammetje.

TINE

Ik... ik begrijp niet...

JOSEFINE

Nee, natuurlijk begrijp je het niet. Laat maar. Ik wil niet kwaad zijn, het is ook verschrikkelijk wat ik... ik...

Josefine ziet de verscheurde foto. Ze verschuift wat snippers.

JOSEFINE

Dat ben ik.

TINE

Hoe was het weer?

JOSEFINE

Wat?

TINE

Heb je mooi weer gehad?

JOSEFINE

De eerste maand wel, de tweede maand niet.

TINE

Ben je maar twee maanden geweest? Ik dacht dat je veel langer... omdat je zei dat je daarom niks had laten horen... omdat je je adressenboekje niet bij je had.

JOSEFINE

Zei ik dat?

TINE

Ja.

JOSEFINE

Dat zal dan wel gelogen zijn.

Stilte.

TINE

Wat kom je doen, Josefine?

JOSEFINE

Ik kom hem halen.
Albert bedoel ik.

TINE

Zoiets dacht ik al.

JOSEFINE

Tenminste als hij mee wil. Ik hou van hem, ik hou waanzinnig veel van hem, en hij houdt van mij. Dat wist je toch?

TINE

Natuurlijk.

JOSEFINE

Ik heb geprobeerd mezelf te offeren, voor jou, maar dat werkte niet. Het is te groot, daar weegt niets tegenop. Als wij samen zijn dandan... Ik had me niet weg moeten laten jagen.

TINE

Weg laten jagen?

JOSEFINE

Door dat verhaal van jou.

TINE

Welk verhaal?

JOSEFINE

Dat verhaal dat je je zo alleen en onbeschermd voelde. Als je de was vouwde, als je boodschappen deed, als je een praatje maakte met de buurvrouw... En dat je eerst dacht dat het zijn ogen waren die je miste, zijn blik... maar dat je later begon te denken dat het zijn liefde was... Je voelde zijn liefde niet meer. Je was bang dat hij niet meer van je hield. Dat zei je.

TINE

Ja, dat zei ik. En ik hoopte op wat steun van mijn beste vriendin.

JOSEFINE

Neenee, dat is niet waar. Dat was het niet. Zoals je keek met van die grote brandende ogen... je wist dat het mijn schuld was, je wist het... en je wou me dat flink laten voelen. Nou ja, dat is dus gelukt, ik ben toen weggevlucht. Maar dat was niet goed, dat deugde niet, ook niet van jou, zo vasthouden aan een leugen, zo'n hypocriet tutje zijn, dat is niet goed...

TINE

Wie is er hier nou hypocriet? Wie heeft er hier nou eigenlijk gelogen?

JOSEFINE

Ik, maar jij ook. Wij hebben elkaar klein gehouden, Tine. Al heel lang. Zonder jou ben ik meer dan met jou. Ik ben enorm gegroeid, dat klinkt belachelijk, maar het is de waarheid. En voor jou en Albert geldt hetzelfde, jullie zijn zonder elkaar meer dan met elkaar. De verzameling der delen telt niet bij elkaar op. Die trekt van elkaar af.

TINE

Wat weet je het allemaal goed. Wat weet je het allemaal ontzettend goed.

JOSEFINE

Maar het is waar... Ik ben hier zes maanden niet geweest, ik kom binnen, en wat krijg ik als eerste te horen? Dat Albert zo moe is. Dat is toch ongelofelijk. Is hij nou al aan de braille?! Heb jij nou al zo'n toetsenbord met brailletoetsen voor hem gekocht?! Ik durf het bijna niet te vragen, omdat ik het antwoord al weet. Dat maakt me zo woest. Alles wat onbelangrijk is, dat doe jij perfect - servetjes vouwen, zilver poetsen, administratie - maar alles wat belangrijk is, zoals een toetsenbord voor je

man kopen, een leuk leven leiden, liefde, vriendschap, dat laat je verslonzen.

TINE

Nou moet je ophouden...

JOSEFINE

Ik hou niet op. In Italië ben ik een blinde tegen gekomen die in z'n eentje op reis was. Die man deed alles, hij genoot. Ik vroeg hem wat hij eraan vond, zo zonder ogen... Hij vertelde, dat de basiliek in Florence akoestisch gezien een totaal andere ervaring was dan de Sint Pieter en ook qua geur. Hij kon er prachtig over vertellen. Hij had er meer lol in dan ik...

TINE

Ik weet dat jij jezelf als expert beschouwt in zake het welzijn van Albert, maar dit gaat me te ver. Dit gaat me echt te ver. Ik laat mij niet zeggen dat ik niet goed voor hem gezorgd heb. Dat is...

JOSEFINE

Het zal voor jou ook een opluchting zijn om bij Albert weg te zijn. Ik geloof niet dat jij van hem houdt.

TINE

Hoe durf je.

JOSEFINE

Het is plichtsgevoel met een sausje.

TINE

Ik heb hier geen zin in. Ik weet dat mensen de raartse dingen verzinnen om hun verraad te rechtvaardigen, maar dit... Ik vind dit erg moeilijk te geloven...

JOSEFINE

Geloof het maar wel. Het is de waarheid, hard als een rots.

TINE

'De waarheid, hard als een rots'...

Ik vrees dat ik je teleur moet stellen. Je bent te laat.

JOSEFINE

Te laat...

TINE

Gevoelens veranderen wel eens. Dat gebeurt. Je hebt hem natuurlijk wel erg lang laten wachten.

JOSEFINE

Niet waar.

TINE

We hebben er de afgelopen tijd uitgebreid over gesproken, Albert en ik. Hij heeft me alles verteld en hij is er uiteindelijk achter gekomen dat hij zich heeft vergist. En nu juist vanmorgen, wat een toeval, toen heeft hij die foto verscheurd en hij heeft de snippers op mijn ontbijtbord gelegd, als een klein presentje.

JOSEFINE

Dat zou hij nooit doen... Dat heb jij gedaan.

TINE

Waarom zou ik?

JOSEFINE

Of hij heeft het gedaan, omdat jij hem ertoe hebt aangezet... Hij dacht waarschijnlijk dat ik niet meer terug zou komen... Bovendien, wat is dat nou, een foto... Hij kan die foto niet eens zien.

TINE

Hij kan jou ook niet zien.

JOSEFINE

Voor mij heeft hij andere zintuigen.

Tine neemt haar langdurig in zich op.

TINE

Wat spijtig dat je bestaat.

JOSEFINE

Maar ik besta.

TINE

Ja.

Weet je wat? Je moet het hem zelf maar gaan vragen. Ik ben te moe, ik heb hier geen zin in. Ik ga boodschappen doen. Ik zal hem zeggen dat je er bent.

JOSEFINE

Ogod...

TINE

Wat?

JOSEFINE

Ik vind dit allemaal niet...Ik ga niks terugnemen, maar ik vind dit... Zullen we elkaar omhelzen, Tine? Voor de laatste keer?

Tine kijkt haar koud aan en loopt de kamer uit. We horen haar naar de slaapkamer gaan, misschien een stem, daarna voetstappen door de gang, de voordeur die opengaat en dichtvalt. Opnieuw voetstappen. Ditmaal van Albert. Albert op.

ALBERT

Josefine?

JOSEFINE

Dag lief.

ALBERT

Je bent terug...

JOSEFINE

Ja, ik ben terug.

ALBERT

Waar was je? Waarom heb je al die tijd niks laten horen? Kom hier.

Ze omhelzen elkaar.

JOSEFINE

Ik kon je niet vergeten. Ik wou het wel, maar het lukte niet.

ALBERT

Mijn hondje, mijn engel, mijn wildebras...

Ik dacht dat je niet meer zou komen. Ik dacht dat ik je nooit meer zou zien, nooit meer zou voelen. Waarom heb je niks laten horen, verdomme.

JOSEFINE

Ik heb mij vergist. Ik probeerde goed te zijn. Ik zal het nooit meer doen. Sorry sorry sorry...

ALBERT

Ik heb verschrikkelijk naar je verlangd. Ik ben geradbraakt, gevierendeeld... Ik kon je niet uit mijn hoofd zetten, je verzengende aanwezigheid... je bent in al mijn poriën gedrongen...

JOSEFINE

Als ik zo door je haren woel, dan is het net alsof ik je gedachtes kan voelen en alsof ik ze recht kan strijken. Mooie, warme, rossige gedachten.

ALBERT

Die handen van je, die vlugge vaardige handen die mij beter kennen dan mijzelf...

Hij kust ze. Tine kijkt om de hoek van de deur. Josefine ziet haar. Ze schrikt. Tine gebaart haar stil te zijn. Josefine weet niet wat ze moet.

ALBERT

... en je borsten, je heerlijke borsten, zo zacht en stevig...

Hij pakt ze beet.

ALBERT

... en je buik, je gloeiende witte buik... de gloeiend witte aanwezigheid van je buik, je dijen... mijn god...

JOSEFINE

Albert... doe nu maar even...

ALBERT

Wat is er. Ik hoef mij nergens voor te schamen. Ik schaam mij niet voor mijn liefde voor jou.

JOSEFINE

Ja, maar je moet nu even niet... Rustig, ze is zo weer terug. Later...

ALBERT

Mijn God... Het is zo zwaar geweest hier zonder jou. Ik word gek van die vrouw, dat gezemel, ik ga kapot van ergernis... Als ze boodschappen doet, dan hoop ik soms dat ze onder een auto komt, ik kan er niets aan doen. En dan probeer ik me dat voor te stellen om mezelf te straffen, om mijn gevoelloosheid op de proef te stellen. En jawel, als ik haar dan voor me zie op het asfalt, bloedend en wel, dan komen er tranen, uit een overweldigend medelijden, maar de opluchting blijft.

JOSEFINE

Dat moet je niet zeggen, dat soort dingen.

ALBERT

Maar ik denk ze toch. Ik denk ze. Ik weet wel dat het geen schoonheidsprijs verdient, maar...

JOSEFINE

Maar ik vind het ook niet leuk om te horen. Het is zo wel genoeg.

Josefine kijkt Tine aan, ontdaan door deze al te vernietigende overwinning. Ze weet niet hoe het nu verder moet. Tine gebaart haar te wachten en haar mond te houden. Ze verlaat de kamer.

ALBERT

Wat is er nou? Mag ik dat niet zeggen?

JOSEFINE

Nee. Laat maar...

ALBERT

Ben je boos? Heb ik je uit je humeur gebracht?

JOSEFINE

Nee... ja... het is... ze is toch mijn vriendin, en jouw vrouw, ze is jouw vrouw...

Het geluid van de voordeur, die open en dicht gaat. Albert herneemt zich. Tine komt binnen.

TINE

Hallo. Daar ben ik alweer. Ik wou even iets lekkers halen, maar de banketbakker was dicht, hij is op vakantie.

ALBERT

Jammer.

TINE

Ja. Nouja, ik heb nog wel een koekje bij de koffie. Wie wil er koffie?

ALBERT

Graag.

Tine schenkt koffie in.

TINE

Wat vind je ervan dat ze weer terug is? Leuk, niet?

ALBERT

Ja... leuk.

TINE

Heeft ze je verteld over haar reis?

ALBERT

Ja... mooie verhalen.

TINE

Zeg, ik zat te denken, onderweg naar de winkel... we zitten natuurlijk in een situatie die niet is zoals het hoort, en ik dacht, kunnen we nu niet als volwassen mensen om de tafel gaan zitten. Josefine heeft me verteld dat ze van je houdt, Albert... en zoals je weet, vermoed ik al een tijdje dat jij ook van haar houdt, dus de vraag is eigenlijk: wat wil jij? Wil je bij mij blijven of wil je met Josefine mee?

ALBERT

Wat?

TINE

Wil je bij mij blijven, of wil je met Josefine mee?

ALBERT

Ik... dat wist ik niet.

TINE

Wat wist je niet? Dat ze van je hield?

ALBERT

Ja.

TINE

Dat moet dan een prettige verrassing zijn, of niet?

ALBERT

Je overvalt me er nogal mee.

TINE

Dat kan ik me voorstellen.
Je kijkt niet erg blij.

ALBERT

Daar gaat het niet om. Ik heb natuurlijk wel degelijk bepaalde gevoelens gekoesterd, dat heb ik ook nooit ontkend tegenover jou, maar maar...

TINE

Je bedoelt dat je van haar houdt?

ALBERT

Dat zijn van die woorden... dat klinkt allemaal zo absoluut...

TINE

O?

ALBERT

Ik bedoel niet dat ik níet van haar hou, ik bedoel... het zijn geen appels en peren. Jij wilt overal appels en peren van maken, maar dat zijn het niet. Gevoelens zijn zulke vluchtige, grillige dingen... Het is verdomde lastig ze te pakken te krijgen... Hoe harder je zoekt hoe duisterder het bij wijze van spreken wordt... Dan ben je met de ene persoon, dan ben je met de andere persoon, en de bijbehorende gevoelens fluctueren navenant, ze staan niet voor eeuwig gegraveerd, als je begrijpt wat ik bedoel... ze bestaan naast elkaar, of achter elkaar, gegroepeerd in de tijd, wat het ene moment absoluut lijkt is het het volgende moment al niet meer, dus waar is het ijkpunt...

TINE

Laten we zeggen 'nu'.

ALBERT

Nu...

TINE

Ja. Ik vind dat je nu moet kiezen.

ALBERT

Dat is absurd. Dat is volkomen absurd. Ik dacht trouwens ook dat jouw houding in

deze een andere was... ik bedoel, ik ben er altijd vanuit gegaan dat dit wat jou betreft tot de onmogelijkheden behoorde, dusdus...

TINE

Ik zal je geen strobreed in de weg leggen.
Het is aan jou.

ALBERT

Zo eenvoudig ligt dat natuurlijk niet. Er zijn drie partijen. Dan is er nog het huis, dat ik goed ken maar dat jouw eigendom is... Het hele aspect van mijn invaliditeit kan natuurlijk niet buiten beschouwing blijven... Ik vind dat er maar eens goed moet worden nagedacht. Ik ook, ik zal er ook eens goed over na gaan denken...

TINE

Dan zal ik maar eens beslissen. Ik ga weg. Ik heb er genoeg van. Ik ben niet opgewassen tegen je leugens en ook niet tegen de waarheid. Hij is voor jou, Josefine. Je mag hem hebben. Ik had niet verwacht dat je een dergelijke last op je zou willen nemen. Dat valt me eerlijk gezegd van je mee.
Ik voel me nu even heel vreemd, als een sterretje dat wegschiet in het oneindige donker, maar dat zal wel overgaan. Ik denk dat het een bevrijding zal zijn. Ik moest maar eens heel gelukkig gaan worden. Dat lijkt me maar het beste. Dag.

Ze loopt weg, naar een slaapkamer.

ALBERT

Tine! Wat ga je doen?!

TINE.

Ik ga m'n tas pakken.

ALBERT

Waarom heb je dit gedaan? Hoe durfde je het tegen haar te zeggen zonder mij te raadplegen? Hoe kon je?

JOSEFINE

Ik had het niet zo gepland. Ik kwam haar eerder tegen dan jou en...

ALBERT

Wat?

JOSEFINE

Ik vind dat er genoeg is gelogen. Laten we erover ophouden.

ALBERT

Erover ophouden? Mijn vrouw is mij aan het verlaten door jouw toedoen...

JOSEFINE

Door ons toedoen.

Stilte.

ALBERT

Wat nu.

JOSEFINE

Zullen we daar maar even mee wachten?

Tine komt weer binnen, met een tas.

TINE

Veel succes jullie tweeën, ik denk niet dat er een zegen op rust, maar goed. Je moet haar maar eens vragen naar haar plannen met jou, Albert. Ik denk dat daar veel zelfredzaamheid in voorkomt...

Weet je dat ik me nu al niet meer voor kan stellen dat ik vanmorgen je teennagels heb geknipt? Gek is dat. Hij heeft nogal dikke teennagels, je moet veel kracht zetten.

Tine af.

JOSEFINE

Tine...

Josefine loopt achter haar aan, de gang op. Albert blijft alleen achter.

JOSEFINE(off-stage)

Red je het?

Ga je geen gekke dingen doen?

TINE(off-stage)

Z'n oogdruppels staan op de schoorsteenmantel.

JOSEFINE(off-stage)

Nog steeds drie keer per dag?

TINE(off-stage)

Ja, maar dat weet hij zelf allemaal wel. Let erop dat hij z'n blindenstok meeneemt als hij naar buiten gaat, want anders vergeet hij hem "zogenaamd".

JOSEFINE(off-stage)

Waar ga je nu naar toe?

TINE(off-stage)

Naar m'n broer, denk ik. Anders neem ik een hotel.

JOSEFINE

Wij kunnen ook weggaan...

TINE(off-stage)

Nee...

Voetstappen. Het geluid van een dichtslaande voordeur. Josefine komt weer binnen.

ALBERT

We moeten nu heel veel van elkaar gaan houden, Josefine. Meer dan ooit.
Kom bij me.

JOSEFINE

Nee.

ALBERT

Wat is er?

JOSEFINE

Niks. Ik ben ontdaan.
Ze heeft ons gezien, Albert. Ze heeft gezien hoe jij mij begroette... en ze heeft gehoord wat je zei... dat je hoopte dat ze overreden werd...

ALBERT

Ach nee.

JOSEFINE

Ze kwam heel stil binnen. Ik probeerde je tegen te houden, maar het lukte niet.

ALBERT

Waarom heb je niks gezegd?

JOSEFINE

Ik had het hart niet. Het was zo raar...

ALBERT

En dat ze terugkwam van de banketbakker was toneel?

JOSEFINE

Ja.

ALBERT

Mijn God.

JOSEFINE

Het was niet zo leuk, dat gedraai van jou.

ALBERT

Ik hou er niet van om mensen nodeloos te kwetsen. Als dat nu ook al een verwijtbare zaak is... En zeker Tine niet... Tine die onnoemelijk veel voor mij heeft gedaan... die als een engel zo zorgzaam is geweest...

JOSEFINE

Je had gewoon de waarheid moeten zeggen. Dat hadden we al veel eerder moeten doen.

ALBERT

Dat is niet waar. Ik weet dat het vandaag de dag bon ton is om elkaar ongezouten de waarheid in het gezicht te slingeren, maar dat is niet voor iedereen weggelegd. Ik... in mijn situatie...

JOSEFINE

Dat heeft niets met je situatie te maken. Je moet jezelf eens wat minder als patiënt gedragen...

ALBERT

Maar ik ben patiënt. Ik ben het. Ik kan degene die me verzorgt toch moeilijk op straat zetten.

JOSEFINE

Beloof je me dat je altijd eerlijk tegen me zult zijn. Beloof je dat?

ALBERT

Ik beloof het.

JOSEFINE
Zullen we iets drinken? Wil je iets drinken?

ALBERT
Nee. Maar neem gerust.

JOSEFINE
Jullie hebben al gegeten, neem ik aan?

ALBERT
Ja.

JOSEFINE
Ik ook.

ALBERT
Ga nou maar gewoon zitten.

JOSEFINE
Vreemd dit... Het zal wel wennen, maar nu is het vreemd...
Zullen we naar mijn huis gaan?

ALBERT
Nee. Niet nu... Dat moeten we allemaal nog maar eens even zien, hoe we dat
doen... Met de hond en met mijn spulletjes... en met mij...

JOSEFINE
Maar ik wil niet in haar bed. Dat kan ik niet.

ALBERT
Dat hoeft ook niet. Er zijn genoeg bedden.

JOSEFINE
Het is moeilijk om nu blij te zijn. Hoewel dat eigenlijk zou moeten.

ALBERT
Arme Tine.

JOSEFINE
Ja, arme Tine.

ALBERT

Heeft ze toch nog in mijn hoofd gekeken.

EINDE

Dat moet je gaan leren...

JOSEFINE

ALBERT

Maarmaarmaar...

JOSEFINE

Ik zal je morgen bellen. Dan moeten we nog maar eens praten. Klootzak.

Ze pakt de telefoon.

JOSEFINE

Hier, hier is de telefoon. Dat kun je toch? Als ze er nou niet is, en als je verder ook niemand kan vinden, dan mag je me bellen. Dan kan ik iets bij je laten bezorgen, Nasi Rames of Roti kip. De hond kun je zelf, in bed komen kun je ook zelf. Dag.

Josefine loopt weg.

ALBERT

Dit is niet waar, dit meen je niet. Ik ben blind, verdomme! Ik ben godverdomme blind! Val dood jij! Stik de moord! Sodemieter ook maar op!

Een dichtslaande voordeur.

ALBERT

Opperuimd staat netjes.

Stilte.

ALBERT

Zij zijn ook alleen. Zij ook. Ik heb nog een hond.

EINDE